

PREHLAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie máj 2014

II. senát

Nálezy:

spisová značka	II. ÚS 177/2012
sudca spravodajca	Ivetta Macejková
druh konania	čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky - konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – v časti vyhovené – v časti nevyhovené
dátum rozhodnutia	28. januára 2014
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ bol rozsudkom okresného súdu (okrem iného) uznaný za vinného zo spáchania prečinu marenia výkonu úradného rozhodnutia, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody.</p> <p>Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd na neverejnom zasadnutí uznesením tak, že zrušil rozsudok okresného súdu vo výroku o treste a vec vrátil v zrušenom rozsahu okresnému súdu na ďalšie konanie. V odôvodnení svojho uznesenia krajský súd uviedol, že odvolanie sťažovateľa vo výroku, ktorým bol uznaný za vinného zo spáchania trestného činu, bolo nedôvodné.</p> <p>Sťažovateľ podal proti rozhodnutiu krajského súdu dovolanie, ktoré Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením odmietol. Proti tomuto uzneseniu v spojení s uznesením krajského súdu podal sťažovateľ na Ústavnom súde Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sťažnosť.</p> <p>Sťažovateľ vo vzťahu k rozhodnutiu krajského súdu namietal, že krajský súd de facto ako nedôvodné zamietol jeho odvolanie proti rozsudku okresného súdu vo výroku o vine, hoci rozhodnutie krajského súdu výrok o zamietnutí odvolania podľa § 319 Tr. por. neobsahovalo. Krajský súd pritom rozhodol na neverejnom zasadnutí, čo je v rozpore s § 326 ods. 1 Tr. por., v zmysle ktorého možno takéto rozhodnutie urobiť len na verejnom zasadnutí.</p> <p>Podľa sťažovateľa rozhodnutím krajského súdu bolo tiež porušené právo na zákonného sudcu, pretože konajúci sudcovia neboli určení v súlade s rozvrhom práce, ale administratívnym rozhodnutím predsedu krajského súdu bez právneho podkladu. V prípade predmetného odvolania sťažovateľa totiž išlo už o tretí opravný prostriedok v predmetnej veci, pričom v zmysle rozvrhu práce krajského súdu mal o tomto opravnom prostriedku rozhodovať senát, v ktorom pôsobí sudca - spravodajca, ktorý mal vec pridelenú na rozhodnutie o prvom z nich. Rozhodnutie o odvolaní sťažovateľa však bolo pridelené inému senátu.</p> <p>Vzhľadom na uvedené skutočnosti podľa sťažovateľa krajský súd porušil jeho práva na spravodlivý proces, právo na verejný proces, právo na kontradiktórny proces, právo na obhajobu (§ 295 ods. 3 Tr. por.) a súčasť práva na spravodlivú súdnu ochranu a to zásadu verejnosti a ústnosti. V konečnom dôsledku tak došlo k odmietnutiu spravodlivosti.</p> <p>Pokiaľ ide o rozhodnutie najvyššieho súdu, sťažovateľ namietal, že dovolanie sťažovateľa bolo odmietnuté s poukazom na skutočnosť, že rozhodnutie krajského súdu</p>

	<p>nie je konečným rozhodnutím, resp. rozhodnutím vo veci samej. Tento záver je však v rozpore s právnym názorom ústavného súdu uvedenom v uznesení č.k. IV. ÚS 327/2011-14 z 28. júla 2011, v odôvodnení ktorého sa uvádza, že namietané rozhodnutie okresného súdu v časti, v ktorej bol sťažovateľ uznaný za vinného zo spáchania prečinu marenia výkonu úradného rozhodnutia, je rozhodnutím konečným a právoplatným. Najvyšší súd preto podľa sťažovateľa vec nesprávne právne posúdil a jeho rozhodnutie bolo neodôvodnené a arbitrárne</p> <p>Krajský súd vo vyjadrení k sťažnosti uviedol, že pri svojom rozhodnutí nepostupoval podľa § 319 Tr. por., pretože toto ustanovenie je možné použiť len vtedy, ak je odvolanie nedôvodné. Podľa názoru krajského súdu je pritom odvolanie, pokiaľ ide o toho istého sťažovateľa, nedeliteľné. Ak teda krajský súd na základe odvolanie sťažovateľa zrušil napadnutý rozsudok okresného súdu aj vo výroku o treste, znamená to, že odvolaniu (sčasti) vyhovel a preto nebolo toto odvolanie nedôvodné a nebolo ho možné zamietnuť podľa § 319 Tr. por. Krajský z uvedených dôvodov ani nerozhodoval vo veci na verejnom zasadnutí podľa § 326 ods. 1 Tr. por.</p> <p>Pokiaľ ide o názor sťažovateľa, že v rámci konania na odvolacom súde nerozhodoval v jeho veci zákonný sudca, krajský súd potvrdil, že vo veci rozhodoval iný senát, než ten, v ktorom pôsobil sudca spravodajca, ktorý mal na rozhodnutie pridelený prvý opravný prostriedok, čo bolo v rozpore s rozvrhom práce krajského súdu.</p> <p>Najvyšší súd vo vyjadrení k sťažnosti uviedol, že podľa jeho názoru je dovolanie prípustné len v prípade rozhodnutia, ktoré je právoplatné tak čo do výroku o vine, ako aj čo do výroku o treste, kedy sa trestné stíhanie voči obvinenému končí. Tento záver vyplýva z konštantnej judikatúry najvyššieho súdu (v zmysle ktorej je v rozpore s účelom dovolania a v rozpore so zásadou procesnej ekonomie, aby sa mimoriadnym opravným prostriedkom napádali parciálne rozhodnutia v trestnom konaní, pozn.).</p>
<p>ratio decidendi</p>	<p>Podstata námietok sťažovateľa proti uzneseniu najvyššieho súdu spočívala v tom, že najvyšší súd odmietol jeho dovolanie bez toho, aby odstránil tvrdenú vadu konania krajského súdu v podobe (ne)rozhodnutia o časti odvolania sťažovateľa na neverejnom zasadnutí.</p> <p>Podmienky prípustnosti dovolania proti rozhodnutiam v trestnom konaní sú upravené v § 368 Tr. por. Citované ustanovenie bolo práve v období medzi vydaním uznesenia krajského súdu a podaním dovolania (obe pred 1. septembrom 2011) na jednej strane a rozhodnutím dovolacieho súdu (dňa 29. novembra 2011) podstatne zmenené. Kým znenie odseku 1 tohto paragrafu pred 1. septembrom 2011 pripúšťalo dovolanie proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená, v znení účinnom od 1. septembra 2011 došlo k doplneniu odseku 2, ktorý presne vymenúva rozhodnutia, proti ktorým je dovolanie prípustné. Takým rozhodnutím sa rozumie predovšetkým rozsudok, ako aj rozhodnutie (bez rozlíšenia jeho formy), ktorým bol zamietnutý riadny opravný prostriedok proti nemu [§ 368 ods. 2 písm. a) a h) Tr. por. v znení účinnom od 1. septembra 2011]. Ustanovenie § 369 ods. 2 písm. b) Tr. por. oprávňovalo obvineného na podanie dovolania proti takému výroku, ktorý sa ho bezprostredne týka. Je zjavné, že výrok zamietajúci odvolanie obvineného proti odsudzujúcemu rozsudku sa obvineného bezprostredne týka. Prerokovaná vec je komplikovaná tým, že výrok, ktorého preskúmania sa vlastne sťažovateľ v dovolacom konaní domáhal, v napadnutom uznesení krajského súdu výslovne obsiahnutý nebol.</p> <p>Najvyšší súd v prerokovanej veci uzavrel, že uznesenie krajského súdu takýto výrok obsahovať nemalo a že proti takémuto (neexistujúcemu) výroku nie je prípustné dovolanie. Tento názor sa stal konštantnou judikatúrou najvyššieho súdu a vyústil až do toho, že trestné kolégium najvyššieho súdu 26. novembra 2013 pod sp. zn. Tpj 45/2013 schválilo, aby bolo v úradnej zbierke publikované uznesenie sp. zn. 2 Tdo 8/2013 z 30. apríla 2013. Časť odôvodnenia tohto uznesenia bola vybratá a schválená ako právna veta v tomto znení: „Ak odvolací súd zruší napadnutý rozsudok len vo výroku o treste a len v tomto rozsahu vráti vec súdu prvého stupňa, čím výrok o vine nadobudne právoplatnosť, dovolanie nemožno podať len proti výroku o vine, keďže vo veci existuje stav neukončeného trestného stíhania. V takom prípade treba vyčkať na rozhodnutie o treste. Lehota na podanie dovolania potom aj vo vzťahu k výroku o vine plynie od doručenia rozhodnutia, ktorým bolo rozhodnuté o uložení trestu alebo bolo upustené od potrestania.“</p>

Takýto výklad však podľa názoru Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) nie je ústavne konformný a je v rozpore s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ktorý zaručuje každému právo domáhať sa ochrany svojho práva zákonom ustanoveným postupom.

Zakotvením ústavnej zásady prezumpcie nevinu, ktorú možno vyvrátiť len právoplatným odsudzujúcim rozsudkom súdu (čl. 50 ods. 1 ústavy) vydaným len na základe zákona (čl. 49 a čl. 144 ods. 1 ústavy), dal ústavodarca zreteľne najavo, že obvinenie z trestného činu považuje za mimoriadne citlivý a závažný zásah do právneho postavenia slobodného človeka v demokratickom právnom štáte. Podstatné pritom je, že ústava viaže vyvrátenie prezumpcie nevinu výlučne na právoplatné vyslovenie viny, nie na právoplatné uloženie trestu.

Tieto dôsledky sú pritom rovnaké tak pre obvinených, ktorým bol súčasne právoplatným vyslovením viny aj právoplatne vymeraný trest, ako pre tých obvinených, u ktorých je právoplatný výrok o vine len podkladom pre ďalšie súdne konanie o vymeranie trestu. Z ústavného hľadiska niet medzi oboma skupinami obvinených rozdielu čo do účinkov právoplatného vyvrátenia prezumpcie nevinu.

Vzhľadom na tieto skutočnosti nemôže zákonná úprava dovolania rozlišovať prístup k tomuto opravnému prostriedku len v závislosti od toho, či v zhodnom časovom okamihu odvolací súd právoplatne rozhodol aj vo výroku o treste alebo či takýto výrok v dôsledku kasácie prvostupňového rozsudku odložil. Obvinený totiž nemá praktickú možnosť ovplyvniť spôsob rozhodnutia odvolacieho súdu (kasačné v. reformačné), ktoré je vedené prakticky voľnou úvahou odvolacieho súdu.

Ustanovenie § 368 ods. 1 Tr. por. v znení pred 1. septembrom 2011 pripúšťalo dovolanie proti rozhodnutiu, ktorým bola „*vec právoplatne skončená*“, tento pojem však bližšie nedefinovalo. Najvyšší súd v uznesení sp. zn. 3 Tdo 5/2006 zo 14. júna 2006 (neskôr uverejnenom ako R 19/2007) vyslovil, že takým rozhodnutím sa okrem iného rozumie „*rozsudok..., ktorým bol obvinený uznaný za vinného a bol mu uložený trest, resp. ochranné opatrenie alebo bolo upustené od potrestania*“, ako aj rozhodnutie, ktorým bol zamietnutý riadny opravný prostriedok (odvolanie) proti takémuto rozsudku. Z toho je zrejmé, že najvyšší súd interpretoval tento pojem zužujúco. Táto názorová línia najvyššieho súdu však už v judikatúre ústavného súdu nebola bezvýhradne akceptovaná. Najmä v náleze č. k. II. ÚS 284/2011-25 ústavný súd vyjadril pochybnosti, či ustanovenia § 368 ods. 1 Tr. por. v znení účinnom do 31. augusta 2011 skutočne nepripúšťajú dovolanie proti uzneseniam vo veci obnovy konania.

Ani v prerokúvanej veci niet dôvodu upustiť od pochybností o ústavnosti zužujúceho výkladu ustanovení § 368 ods. 1 a 2 Tr. por. najvyšším súdom. Vzhľadom na ústavnoprávny rozmer výroku o vine a jeho dôsledky, nemožno akceptovať názor, že rozhodnutím, ktorým bola „*vec právoplatne skončená*“, musí byť len rozhodnutie, ktoré vec uzatvára vo všetkých bodoch a z časového hľadiska. Podľa názoru ústavného súdu preto treba pojem „*vec*“ vykladať ako „*časť konania, o ktorej sa má urobiť samostatný výrok*“, teda napríklad aj otázka viny, ktorá je vždy predmetom samostatného výroku a kľúčovou otázkou a zmyslom celého trestného konania.

Ešte jednoznačnejšie podľa názoru ústavného súdu vyznie nesprávnosť právneho názoru najvyššieho súdu pri konfrontácii s ustanovením § 368 ods. 1 a 2 Tr. por. v znení účinnom od 1. septembra 2011. V odseku 1 tohto paragrafu sa totiž už nehovorí o „*skončení veci*“, ale len o „*právoplatnom*“ rozhodnutí. Opäť, podľa toho čo už bolo uvedené, je podľa názoru ústavného súdu ústavokonformné vykladať toto ustanovenie tak, že pripúšťa dovolanie aj proti právoplatnému výroku rozsudku o vine, a to aj pokiaľ v ostatných výrokoch ešte právoplatnosť nenadobudol. Ustanovenie § 368 ods. 2 písm. f) Tr. por. potom pripúšťa dovolanie vždy proti rozhodnutiu, ktorým bolo zamietnuté odvolanie proti výroku takého rozsudku, a to aj vtedy, ak (by) bolo zamietnuté len vo vzťahu k niektorým výrokom a vo vzťahu k iným by bol napadnutý rozsudok zrušený.

Preto pokiaľ najvyšší súd v napadnutom uznesení tvrdí, že z § 368 ods. 2 Tr. por. „*nevyplýva prípustnosť dovolania proti uzneseniu, ktoré dovolaním napadol obvinený... z dôvodu, že predmetné uznesenie nie je konečným rozhodnutím, resp. nie je rozhodnutím vo veci samej*“, je jeho názor nesprávny, pokiaľ by uznesením krajského súdu bolo (a malo byť) výslovne zamietnuté odvolanie sťažovateľa proti výroku o vine.

V prerokúvanej veci však odvolací súd takýto výslovný výrok vo svojom uznesení

neurobil, pričom tento postup odôvodnil „*nedeliteľnosťou odvolania*“ jedného obvineného. V dôsledku toho odvolací súd ani nekonal verejné zasadnutie podľa § 326 ods. 1 prvej vety, ale len neverejné zasadnutie podľa § 326 ods. 1 druhej vety písm. b) Tr. por. Dôvodom týchto záverov je v podstate len doslovný text § 319 Tr. por. podľa ktorého zamietnuť možno len úplne nedôvodné odvolanie, teda také, ktoré si nevyžaduje žiadne iné rozhodnutie odvolacieho súdu.

Podľa názoru ústavného súdu však pre takéto závery platný Trestný poriadok nedáva podklad.

Odsudzujúci rozsudok súdu prvého stupňa v sebe nevyhnutne obsahuje aspoň dva výroky: výrok o vine a nadväzujúci výrok „o treste“, pričom ustanovenie § 311 ods. 1 Tr. por. potom vyžaduje od odvolateľa okrem iného uviesť, proti ktorým výrokom odvolanie smeruje. Odvolací súd je v zásade rozsahom odvolania (vymedzením výrokov, proti ktorým smeruje) viazaný a preskúmava len tie (§ 317 ods. 1 Tr. por.). Podobne aj z ustanovenia § 321 Tr. por. vyplýva, že rozhodnutie odvolacieho súdu sa nemusí vždy týkať len celého (výroku) prvostupňového rozsudku vo všetkých jeho výrokoch

Z citovaných ustanovení podľa názoru ústavného súdu nie je možné odvodiť zásadu „nedeliteľnosti“ a podľa názoru ústavného súdu, ak je odvolanie podané tak proti výroku o treste, ako aj proti výroku o vine (resp. aj proti ďalším výrokom), je podané odvolanie vo vzťahu ku každému z takto napadnutých výrokov (relatívne) samostatné (oddeliteľné) a odvolací súd ho môže a musí vybaviť niektorým zo zákonne predpokladaných spôsobov (zamietnutie alebo zrušenie príslušného výroku), ak sú inak predpoklady jeho meritórneho rozhodovania splnené.

Ustanovenie § 162 ods. 1 Tr. por. predpokladá, že súdy v trestnom konaní „rozhodujú“ v niektorej z tam uvedených foriem a naopak, nepredpokladá mlčké (tacitné) rozhodovanie „nerozhodnutím“. Podobne systém opravných prostriedkov v trestnom konaní je vybudovaný na prípustnosti opravných prostriedkov v zásade len voči existujúcim rozhodnutiam (§ 183 ods. 1, § 306 ods. 1, už cit. § 368 ods. 2 Tr. por.) alebo aspoň voči neexistencii určitého rozhodnutia tam, kde takéto rozhodnutie správne existovať má (§ 307 ods. 2 či § 369 ods. 3 Tr. por.).

Za „rozhodnutie“ veci potom možno považovať jedine taký (verejnomočenský) akt všeobecného súdu, ktorý je príslušnými procesnými predpismi nadaný určitou kvalitou, ktorá želanú právnu istotu zabezpečí, typicky v podobe inštitútu právoplatnosti. Ustanovenie § 183 ods. 1 písm. b) tretieho bodu Tr. por. určuje, že rozsudok nadobúda právoplatnosť až vtedy, keď bolo odvolanie proti nemu zamietnuté.

Z uvedeného vyplýva, že v trestnej veci za rozhodnutie o odvolaní, ktoré bude odvolacím súdom vo vzťahu k príslušnému výroku tohto rozsudku vyhodnotené ako nedôvodné, možno považovať len také uznesenie odvolacieho súdu, ktorým bude toto odvolanie výslovne zamietnuté. Preto ak krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol, že odvolanie sťažovateľa smerujúce aj proti výroku o vine „*bolo vyhodnotené ako nedôvodné*“, mal rozhodnúť aj o čiastočnom zamietnutí odvolania sťažovateľa, pokiaľ smeruje proti výroku o vine.

Krajský súd však takto nerozhodol a jeho postup v konečnom dôsledku odporoval aj ustanoveniu § 326 Tr. por. Ak by totiž odvolací súd vyniesol rozhodnutie, ktorým by odvolanie, pokiaľ smeruje proti výroku o vine, zamietol, musel by tak urobiť na verejnom zasadnutí. V opačnom prípade by totiž bol výrok o vine právoplatný bez toho, aby mal obvinený v odvolacom konaní možnosť vyjadriť a obhajovať sa na verejnom zasadnutí. Pri novom odvolaní proti výroku o treste totiž obvinený už nemôže zmysluplne a účinne vznášať svoju obranu proti už právoplatnému výroku o vine, len proti výroku o treste, ktorý zostal predmetom konania (tak výslovne právna veta k R 14/1982). Taký postup je podľa názoru ústavného súdu neakceptovateľný nielen z hľadiska procesných záruk formulovaných v čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy a čl. 6 ods. 1 a ods. 3 písm. c) dohovoru, ale aj z hľadiska ústavného významu výroku o vine v súvislosti s vyvrátením prezumpcie nevinu zaručenej v čl. 50 ods. 2 ústavy.

Na základe vyššie úvah možno uzavrieť:

Krajský súd mal pri ústavokonformnom výklade § 319 a § 321 Tr. por. rozhodnúť osobitným výrokom aj o zamietnutí odvolania sťažovateľa proti výroku rozsudku okresného súdu, ktorým bol uznaný za vinného z trestného činu marenia výkonu úradného rozhodnutia, keďže v tejto časti považoval podané odvolanie sťažovateľa za nedôvodné

(§ 319 Tr. por.). Ak by bol takýto výrok urobil, mal tak urobiť na verejnom zasadnutí (§ 326 Tr. por.). Tým, že tak neurobil, boli porušené základné práva sťažovateľa zaručené v čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy a jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) dohovoru.

Najvyšší súd mal pri ústavokonformnom výklade § 368 ods. 1 a 2 a § 369 ods. 3 Tr. por. uznať dovolanie proti takémuto (chýbajúcemu) výroku za prípustné a meritórne ho prerokovať. Tým, že najvyšší súd dovolanie odmietol ako neprípustné a nenapravil tak porušenie práv sťažovateľa, ku ktorému došlo uznesením krajského súdu, porušil nielen základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy, ale treba mu pričítať aj porušenie práv, ktorého sa dopustil krajský súd.

Vzhľadom na tieto skutočnosti ústavný súd vyslovil porušenie práv sťažovateľa dovolacím uznesením najvyššieho súdu a podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 2 a ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde zrušil napadnuté uznesenie a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Ústavný súd priznal sťažovateľovi aj právo na náhradu trov konania.

Vo vzťahu k rozhodnutiu krajského súdu sťažnosti nevyhovela a napadnuté uznesenie nezrušil. V prerokúvanej veci je totiž zmysluplné poskytnúť priestor predovšetkým najvyššiemu súdu, ktorý má v rámci dovolacieho konania k dispozícii širšiu paletu možností ako procesné nedostatky napraviť, než ústavný súd. Ak by totiž ústavný súd už v tomto štádiu konania dospel k prípadnému záveru, že bolo porušené aj právo sťažovateľa na zákonného sudcu postupom, musel by toto uznesenie zrušiť a tým by zanikol aj predmet konania o dovolaní. Taký postup by bol však v rozpore s princípom subsidiarity právomoci ústavného súdu.

Odlíšne stanovisko

sudkyne Ivetty Macejkovej vo veci sp. zn. II. ÚS 177/2012

K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) dohovoru uznesením najvyššieho súdu.

Sťažovateľ vo vzťahu k rozhodnutiu najvyššieho súdu tvrdil, že najvyšší súd nesprávne právne posúdil otázku prípustnosti dovolania a nerespektoval právny názor ústavného súdu vyjadrený v odôvodnení uznesenia sp. zn. IV. ÚS 327/2011 a že rozhodnutie najvyššieho súdu je neodôvodnené a arbitrárne.

Námietky sťažovateľa však nie sú dôvodné, keďže najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia jednoznačne uviedol, v čom videl nesplnenie podmienky prípustnosti dovolania sťažovateľa, poukázal pritom na platnú a účinnú právnu úpravu vzťahujúcu sa na dovolacie konanie a jej výklad a dôvodnosť jej aplikácie aj dostatočným spôsobom ozrejmil. Pri výklade procesných noriem pritom najvyšší súd postupoval v súlade so svojou ustálenou judikatúrou a s procesnoprávnou úpravou § 368 Tr. por.

Príkladom konštantnej judikatúry najvyššieho súdu je aj uznesenie sp. zn. 5 Tdo 59/2011 z 29. novembra 2011, v ktorom najvyšší súd uviedol:

„Ustanovenie § 368 ods. 2 Tr. por., ktorého aktuálne znenie bolo do Trestného poriadku zavedené súčinnosťou od 1. septembra 2011, upravuje okruh rozhodnutí, proti ktorým, je dovolanie prípustné. Spoločným znakom všetkých týchto rozhodnutí je, že ide o tzv. meritórne rozhodnutia, teda rozhodnutia vo veci samej, ktorými sa trestné stíhanie obvineného končí ako celok.

Uvedená zmena Trestného poriadku odráža doteraz ustálenú rozhodovaciu prax trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, podľa ktorej by odporovalo logickým zámerom zákona (Trestného poriadku), ak by mimoriadnym opravným prostriedkom - dovolaním - bolo prípustné napadnúť aj iné rozhodnutia súdov prvej a druhej inštancie nie vo veci samej, teda tie, ktorými bolo rozhodnuté len o parciálnych otázkach, resp. o otázkach nadväzujúcich na meritórne rozhodnutie. Takými sú z pohľadu celého trestného stíhania rozhodnutia upravujúce procesný postup, pribratie do konania, uloženie pokuty a mnohé ďalšie. Tieto rozhodnutia majú vlastný režim opravných prostriedkov, pokiaľ ich zákon vôbec pripustil.

Dovolanie, ako mimoriadny opravný prostriedok, má teda v trestnom procese výnimočné postavenie a bolo by nelogické jeho osobitný štatút narušovať aj možnosťou napadnúť tiež parciálne rozhodnutia, ktorých zákonnosť a dôvodnosť (aplikácia)

je posudzovaná napokon v celkovom kontexte pri rozhodovaní in meritis. Pripustenie možnosti určitej parciálnosti dovolania by napokon so sebou prinieslo aj nezodpovedné predlžovanie trestného stíhania, čo odporuje aj tendencii Trestného poriadku (ako vyplýva aj z rôznych lehôt), trestné veci prerokovať a rozhodnúť v primeranej lehote (§ 2 ods. 6, ods. 7 Tr. por.)... dovolanie obvineného J. T. smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné, preto Najvyšší súd Slovenskej republiky toto dovolanie na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. f) Tr. por. odmietol.“

Vzhľadom na blízkosť právnych úprav treba poukázať aj rovnaké závery v judikatúre Najvyššieho súdu Českej republiky v obdobných právnych veciach (napr. uznesenie vo veci sp. zn. 8 Tdo 778/2013 zo 7. augusta 2013 a uznesenie vo veci sp. zn. 11 Tdo 322/2013 z 23. apríla 2013).

Najvyšší súd Českej republiky tiež vo vzťahu k prípustnosti dovolania podaného proti rozhodnutiu, ktorým odvolací súd v časti zrušil rozsudok súdu prvého stupňa, v uznesení sp. zn. 11 Tdo 322/2013 z 23. apríla 2013 uviedol: „Za situace, kdy odvolací soud dovoláním napadeným rozsudkem částečně zrušil rozsudek soudu prvního stupně ve výroku o vině a v celém výroku o trestu a věc vrátil soudu prvního stupně k novému rozhodnutí o trestu, přičemž sám rozhodl o zrušení části výroku o vině, nabytí právní moci jen výrok o vině částečně změněný a ve zbytku nezměněný odvolacím soudem, nikoliv však výrok o trestu, neboť v tomto rozsahu byla věc vrácena k dalšímu řízení soudu prvního stupně, nelze jen proti této pravomocné části podat dovolání. V takovém případě je třeba vyčkat právní moci rozhodnutí o uložení trestu, popř. ochranného opatření nebo upuštění od potrestání. Takový postup lze vyvodit z dikce § 265a odst. 2 písm. a) tr. ř., podle něhož se musí jednat o odsuzující rozsudek ve smyslu § 122 odst. 1 tr. ř., jehož nezbytnou náležitostí je rovněž výrok o trestu, resp. výrok o upuštění od potrestání. Lhůta k podání dovolání pak běží, a to i ohledně úplného výroku o vině, až od doručení rozhodnutí, v rámci kterého byl uložen i trest (popř. upuštěno od potrestání).

... Shora naznačený postup lze mimo jiné vyvodit i z toho, že podle § 12 odst. 10 tr. ř. se trestním stíháním rozumí úsek řízení od zahájení trestního stíhání až do právní moci rozsudku, přičemž jeho součástí je i řízení a rozhodnutí o trestu. Trestní stíhání přitom nemůže skončit dříve, než je pravomocně rozhodnuto o vině i trestu, popř. upuštění od potrestání (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. 10. 2003, sp. zn. 6 Tdo 982/2003).“

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti je zrejmé, že rozhodnutie najvyššieho súdu bolo v súlade s čl. 46 ods. 1 ústavy. Podľa judikatúry ústavného súdu totiž všeobecný súd nemôže porušiť základné právo na súdnu a inú právnu ochranu, ak koná vo veci v súlade s procesnoprávnymi predpismi upravujúcimi postupy v príslušnom právnom konaní. Treba tiež dodať, že posúdením prípustnosti dovolania sťažovateľa podľa právnej úpravy § 368 Trestného poriadku platnej a účinnej od 1. septembra 2011 nedošlo k znevýhodneniu sťažovateľa oproti predchádzajúcej právnej úprave, keďže táto novela Trestného poriadku v tejto časti len odráža dovtedy uplatňovanú rozhodovaciu prax najvyššieho súdu. Zmena právnej úpravy teda nebola v prípade posudzovania prípustnosti dovolania sťažovateľa relevantná.

Pokiaľ ide o namietané porušenie čl. 48 ods. 1 a 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru, sťažovateľ v sťažnosti neuviedol žiaden dôvod namietaného porušenia označených práv najvyšším súdom.

Na základe uvedeného bolo potrebné sťažnosti sťažovateľa v tejto časti nevyhovieť.

K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) dohovoru uznesením krajského súdu.

Prvá námietka sťažovateľa proti rozhodnutiu krajského súdu sa týkala porušenia základného práva na zákonného sudcu v dôsledku pridelenia veci senátu odvolacieho súdu spôsobom, ktorý bol v rozpore s rozvrhom práce. Po preskúmaní okolností prípadu je zrejmé, že táto námietka je dôvodná, čo potvrdil vo svojom vyjadrení aj samotný krajský súd.

Vzhľadom na túto skutočnosť bolo potrebné konštatovať, že uznesením krajského súdu bolo porušené základné právo sťažovateľa na zákonného sudcu zaručené v čl. 48 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a tým aj základné právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

	<p>Druhá námietka sa týkala procesného spôsobu rozhodovania odvolacieho súdu o podanom odvolaní na neverejnom zasadnutí.</p> <p>Z ustanovenia § 326 ods. 1 Trestného poriadku prvej vety vyplýva, že odvolací súd o odvolaní koná a rozhoduje zásadne na verejnom zasadnutí. Výnimku z tejto zásady upravuje toto ustanovenie tak, že aj na neverejnom zasadnutí môže urobiť odvolací súd rozhodnutie podľa § 316 ods. 1 alebo 3 [ustanovenie § 326 ods. 1 písm. a)] a podľa § 318, § 320 ods. 1, § 321 ods. 1 alebo 2, ak je zrejmé, že chybu nemožno odstrániť na verejnom zasadnutí [ustanovenie § 326 ods. 1 písm. b)].</p> <p>Zamietnutie odvolania z dôvodu, že nie je dôvodné, upravuje § 319 Trestného poriadku. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu vyplýva, že vo vzťahu k odvolaniu sťažovateľa krajský súd jednoznačne vyhodnotil podané odvolanie ako nedôvodné, pričom tento dôvod rozhodnutia odvolacieho súdu netvorí výnimku zo zásady rozhodovania na verejnom zasadnutí v konaní o odvolaní podľa § 326 ods. 1 Trestného poriadku.</p> <p>V rovine posudzovaného prípadu je preto zrejmé, že krajský súd dotknutým uznesením (aj napriek absencii výroku o zamietnutí odvolania sťažovateľa) v skutočnosti zamietol podané odvolanie sťažovateľa ako nedôvodné na neverejnom zasadnutí, a to v rozpore s ustanovením § 326 ods. 1 Tr. por. Krajský súd tým porušil základné právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základné právo na verejné prerokovanie veci podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, základné právo na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) dohovoru.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	Ústavný súd SR: IV. ÚS 327/2011, II. ÚS 454/08, IV. ÚS 22/09, IV. ÚS 138/2013

Nálezy – prieťahy v konaní:

spisová značka	II. ÚS 229/2013
sudca spravodajca	Lajos Mészáros
druh konania	čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky - konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	6. mája 2014
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ namietal porušenie práv vyplývajúcich z označených článkov Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v exekučnom konaní, ktoré začalo v roku 2009.
ratio decidendi	<p>Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) v súlade so svojou doterajšou judikatúrou pri rozhodovaní o sťažnosti zohľadnil tri základné kritériá:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatoval, že doterajšia dĺžka posudzovaného konania nebola závislá od právnej alebo skutkovej zložitosti veci. 2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným prieťahom. Dĺžka napadnutého konania teda nebola vyvolaná správaním sťažovateľa. 3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu a konštatuje, že okresný súd bol v predmetnej veci bez akýchkoľvek zákonných alebo iných dôvodov absolútne nečinný od 31. marca 2009, kedy sťažovateľ v procesnom postavení oprávneného podal odvolanie proti rozhodnutiu okresného súdu o zamietnutí žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, a to až do dňa 18. júla

	<p>2012, kedy bolo toto odvolanie doručené na rozhodnutie krajskému súdu. Okresný súd teda minimálne počas troch rokov vo veci nevykonal žiadne úkony smerujúce k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ ako oprávnený počas napadnutého súdneho konania nachádza, čo je základným účelom práva zaručeného v dotknutých článkoch ústavy a dohovoru.</p> <p><u>Ústavný súd preto rozhodol, že okresný súd porušil základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prieťahov.</u></p> <p><u>Ústavný súd sťažovateľovi priznal finančné zadosťučinenie v sume 1 000 € a právo na náhradu trov konania.</u></p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>***</p>

Spracoval: JUDr. Igor Mihalik

Upozornenie:

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.